

UNIwersytet Zielonogórski

Collegium Medicum

Zakład Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Medycyny Ratunkowej

65-046 Zielona Góra, ul. Zyty 28;

tel. 68 328 3105 e-mail: www.cm.uz.zgora.pl

tel. 602 298 361 e-mail: m.gaca@cm.uz.zgora.pl

Zielona Góra dnia, 18 lutego 2022 roku

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Lek. Agaty Andrzejewskiej pt. „Ocena efektów leczenia zespołu wątrobowo-nerkowego u pacjentów z marskością wątroby leczonych w Klinice Hepatologii i Chorób Wewnętrznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego po roku 2015”

Związek piorunującej niewydolności nerek z chorobami wątroby i dróg żółciowych jest znany od ponad wieku i został opisany w 1863 r. przez Austina Flinta w serii przypadków pacjentów z marskością wątroby i wodobrzuszem. Pierwsza konferencja konsensusu w sprawie jednolitej definicji zespołu wątrobowo-nerkowego (HRS) odbyła się w 1978 roku w Sassari we Włoszech. HRS uznano wówczas za ostrą dysfunkcję nerek związaną z rozległą retencją sodu, powiązaną z ostrą lub przewlekłą chorobą wątroby. Jednak ewoluujące rozumienie patofizjologii HRS doprowadziło do kilku reklasyfikacji i redefinicji HRS-AKI. Do dziś jednak poszukuje się nowych rozwiązań diagnostycznych i terapeutycznych tego charakteryzującą się wysoką śmiertelnością, zespołu chorobowego.

Stąd uważam, że Autorka słusznie podjęła się opracowania naukowego, które jest uzasadnione zarówno z poznawczego punktu widzenia jak i praktyki medycznej. Szczególnie wartościowe są te części pracy, które wnoszą unikalne i istotne wartości poznawcze dotyczące szczegółowych badań nad przyjętym w renomowanym i powszechnie uznanym za najlepszy w Polsce ośrodku uniwersyteckim, schematem postępowania w zespole wątrobowo-nerkowym (HRS-AKI).

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lek. Agaty Andrzejewskiej pt. „Ocena efektów leczenia zespołu wątrobowo-nerkowego u pacjentów z marskością wątroby leczonych w Klinice Hepatologii i Chorób Wewnętrznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego po roku 2015” jest starannie zredagowanym i oprawionym wydrukiem komputerowym.

Dysertacja ta liczy 105 stron tekstu, zawiera: 11 tabel i 30 rycin we właściwy sposób obrazujących przedstawiane zagadnienia. Literatura została dobrana prawidłowo i świadczy o dobrym znawstwie przedmiotu. Piśmiennictwo liczy 110 pozycji, jest wystarczająco nowoczesne i umieszczane w pracy według kolejności następowania odwołania. Jest to sposób cytowania używany coraz częściej i moim zdaniem znacznie łatwiejszy w wyszukiwaniu pozycji piśmienniczych.

Układ pracy można nazwać konwencjonalnym, powszechnie przyjętym w dysertacjach doktorskich z dziedziny medycyny. Zawiera, bowiem za spisem treści:

- wykaz skrótów użytych w pracy,
- spis rycin i tabel,
- streszczenie w języku angielskim,
- bardzo obszerny, wstęp zawierający jednak niezbędne informacje dla mniej w temacie zorientowanych czytelników. Ostatnim podrozdziałem wstępu jest bardzo wartościowy punkt 6. Zatytułowany „Uzasadnienie podjęcia tematu rozprawy”.
- dobrze przedstawione cele pracy,
- materiał, ze szczegółowym opisem ocenianego w pracy protokołu leczenia HRS. i opisem stosowanych metod statystycznych,
- wyniki przeprowadzonych badań,
- zakończoną podsumowaniem dyskusję oraz
- wnioski.

Założenia i cele pracy są ciekawe z poznawczego punktu widzenia, zrozumiałe i prawidłowo sformułowane. Jako główny cel pracy Autorka przyjęła analizę i ocenę schematu postępowania w HRS-AKI według protokołu Kliniki Hepatologii i Chorób Wewnętrznych CSK WUM w Warszawie. Zwracają uwagę cztery cele szczegółowe, które są określone dokładnie i wydaje się wyczerpująco dobrane.

Materiał: Badania przeprowadzono retrospektywnie analizując 1200 dane pacjentów. Do analizy zakwalifikowano ostatecznie jedynie 54 osoby.

Metody badawcze uważam za właściwe i dobrze dobrane. Co istotne, zostały one szczegółowo w pracy opisane z uwzględnieniem szczegółów analizowanego protokołu badań.

Wiarygodność uzyskanych wyników potwierdza **analiza statystyczna** dobrana właściwie.

Uzyskane **wyniki badań** przedstawiono w konwencjonalny sposób tak, że są możliwe do przyswojenia. Przeprowadzono ten rozdział właściwie i ze znanstwem przedmiotu. Oprócz drobnych, nieumniejszających wartości pracy uchybień, głównie językowych a nie merytorycznych, których nie warto umieszczać w recenzji tej dobrej pracy doktorskiej, tę część dysertacji uważam za wykonaną prawidłowo. Bardzo odpowiada mi graficzne przedstawienie uzyskanych wyników w zwięzłych i dobrze wykonanych tabelach. Nie obserwuje się, bowiem tak często zamieszczanych obecnie „upiększeń komputerowych” mających cechy przewagi formy nad treścią opracowania.

Prowadzona przez Autorkę **dyskusja** jest konsekwentna i prowadzi do właściwych wniosków.

Wnioski - wynikają z uzyskanych wyników badań, są sformułowane ostrożnie i poprawnie. W pełni odpowiadają na założone przez Autorkę tezy badawcze.

Uważam jedynie, że wnioski tak jak cel pracy są integralną częścią pracy, ale co dla Autorki będzie wyróżnieniem, mogą być cytowane. Lepiej więc nie stosować w tych częściach pracy skrótów nawet gdy w pracy są one rozwinięte.

Uważam, że założone przez **lek. Agatę Andrzejewską** cele badawcze zostały zrealizowane. Praca jest potrzebna i wydaje się oczekiwana przez środowiska medycznego.

Nie mam istotnych uwag merytorycznych do formy i treści ocenianej pracy oprócz trzech, które przedstawię poniżej.

- Bardzo brak mi odniesienia co do sposobu uzyskania przez Autorkę materiału (historii chorób) z Kliniki Hepatologii i Chorób Wewnętrznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Bardzo proszę więc o taką informację podczas publicznej obrony tej dysertacji.
- Niepokój recenzenta budzi również sposób doboru chorych a właściwie ich dokumentacji medycznej do dalszych analiz. Jednak bardziej transparentnie byłoby zamieszczenie odrębnych akapitów poświęconych kryteriom włączenia i wyłączenia do analiz i badań. Rozdział VII OGRANICZENIA PRACY – zupełnie w tym względzie nie starcza.
- Rozdział WSTĘP – liczący ponad 30 stron, wydaje się nazbyt obszerny. Moim zdaniem, bez szkody dla wartości pracy, można by pominąć albo znacznie skrócić cztery pierwsze podrozdziały.

Konkludując sądzę, że rozprawa doktorska mgr Małgorzaty Ambruszkiewicz jest interesująca i wnosi istotne wartości poznawcze. Merytoryczna strona pracy nie budzi istotnych zastrzeżeń. Doktorantka dowiodła tym samym swoją dojrzałość badawczą i naukową.

Pozytywne wrażenie recenzenta z lektury pracy czyni zasadnym wniosek o dopełnienie przez Autorkę warunków, które powinna spełniać rozprawa doktorska by na jej podstawie można było uzyskać stopień doktora nauk medycznych.

Rozprawa doktorska lek. Agaty Andrzejewskiej pt. „Ocena efektów leczenia zespołu wątrobowo-nerkowego u pacjentów z marskością wątroby leczonych w Klinice Hepatologii i Chorób Wewnętrznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego po roku 2015” spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn.zm.) w związku z art 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę — Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1669 z późn.zm.)

Stawiam przeto wniosek do Wysokiej Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Medycznej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie **lek. Agaty Andrzejewskiej** do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. med. Michał GACA
specjalista w anesteziologii i intensywnej terapii
oraz w medycynie ratunkowej